

SZAKDOLGOZAT

KÉSZÍTETTE: ILLÉSSY PÉTER

2022. április 26.

**Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi kar
Rendészeti és Vezetéstudományi Tanszék
Rendvédelmi Szervező Szakirányú Továbbképzési Szak - Levelező**

Szakdolgozat címe:

**A személyvédelemmel kapcsolatos vezetői tevékenységek változása
a szervezeti átalakítás tükrében**

(2022)

Konzulens:

Dr. Piros Attila rendőr dandártábornok

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	5
2	AZ ELSŐ FELMERÜLŐ GONDOLAT, HOGY MI A SZEMÉLYVÉDELEM.	6
2.1	TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS	7
2.1.1	<i>Belügyminisztérium Kormányőrség (1949-1992)</i>	7
2.1.2	<i>Köztársasági Őrezred (1992–2010)</i>	9
2.1.3	<i>A Terrorelhárítási Központ Személyvédelmi Igazgatósága (2010-)</i>	14
2.1.4	<i>Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatósága (2010-)</i>	17
2.1.5	<i>Készenléti Rendőrség Köztársasági Elnöki Őrség (2015-)</i>	21
2.1.6	<i>Országgyűlési Őrség</i>	21
2.2	A VÁLTOZATOS SZEMÉLYVÉDELEM	23
3	VEZETŐI MAGATARTÁSOK A SZEMÉLYVÉDELMI SZEMPONTOK ALAPJÁN	24
3.1	AZ AUTOKRATIKUS VEZETŐI MAGATARTÁSFORMA ISMERTETŐJEGYEI PONTOKBA ÖSSZESZEDVE A KÖVETKEZŐK:.....	24
	A FELADATOKAT EGYEDÜL HATÁROZZA MEG, RÖVIDTÁVRA AD TÁJÉKOZTATÁST;.....	24
	EGYMAGA DÖNT;.....	24
	A HATALMÁNAK KÖSZÖNHETI A TEKINTÉLYÉT;.....	24
	A KÉRÉST UTASÍTÁS ÉS PARANCS FORMÁJÁBAN TOLMÁCSOLJA;.....	24
	EGYSZEMÉLYI DÖNTÉSI JOGOT FORMÁL SAJÁT MAGA SZÁMÁRA;	24
	AZ ÁLLOMÁNY „HANGULATA” ÉRDEKTELEN SZÁMÁRA;.....	24
	ELVÁRJA A DICSÉRŐ SZAVAKAT;	24
	A FELADAT VÉGREHAJTÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE KIEMELT ELFOGLALTSÁG SZÁMÁRA;.....	24
	A SAJÁT FONTOSSÁGI SORRENDJÉNEK MEGFELELŐEN ADJA TOVÁBB A SZÜKSÉGES INFORMÁCIÓKAT;	24
	SENKIT NEM TUD BIZALOMMAL KEZELNI;.....	24
	UGYANAKKOR A DICSÉRETET ÉS A SZIDÁST IS UGYANAZZAL A VEHEMENCIÁVAL TESZI MEG.	24
	EGY DEMOKRATIKUS VEZETŐ EZZEL SZEMBEN MEGOSZTJA AZ INFORMÁCIÓKAT AZOKKAL A MUNKATÁRSÁKKAL, AKIKNEK SZÜKSÉGE VAN RÁ, SŐT A MEGOLDANDÓ FELADATOK KIALAKÍTÁSÁBAN IS SZÁMÍT A KOLLÉGÁIRA. EZÁLTAL AZ Ő TEKINTÉLYE NEM A BEOSZTÁSÁBÓL ERED, HANEM A SZAKMAI TUDÁSA MIATT ALAKUL KI, EZ AKARATLANUL IS A KÖLCSÖNÖS TISZTELETHEZ ÉS MEGBECSÜLÉSHEZ VEZET. EZT NAGYBAN MEGHATÁROZZA A MEGFELELŐ MUNKATÁRSÁKNAK A DÖNTÉSI FOLYAMATBA TÖRTÉNŐ BEVONÁSA IS.	25
	A FELADATOK ELLENŐRZÉSÉNÉL VISSZACSATOLÁSSAL TÁMASZTJA ALÁ AZ ÉSZREVÉTELEIT ÉS INKÁBB KÉR, MINT PARANCSOL, ESETLEG UTASÍT. ENNEK KÖVETKEZMÉNYEKÉNT A KOLLÉGÁI HANGULATA IS MEGNYUGTATÓ ÉRZÉST KELT BENNE, MÉGIS TÉNYSZERŰ TUD MARADNI, HA ELISMERÉSRŐL VAGY FELELŐSSÉGRE VONÁSRÓL VAN SZÓ.	25
	VÉGÜL A RÁHAGYÓ VEZETÉSI STÍLUST KÖVETŐ SZEMÉLY LÁTSZATRA SZINTE A FELADATTAL SINCS TISZTÁBAN, INFORMÁCIÓKKAL ELLÁTJA UGYAN A BEOSZTOTTJAIT, DE EZEKET ÚGY KELL KIBOGOZNI. Ő MAGA IS FELÜLETESEN HAJTJA VÉGRE A FELADATAIT ÉS NEM IZGATJA, HA AZ ALATTA LÉVŐ MUNKATÁRSÁK IS. MINTHA ZAVARNÁ A SAJÁT BEOSZTÁSA. ÁLTALÁBAN A MINDENKORI HANGULATA URALJA, ENNEK KÖVETKEZTÉBEN NEM IS NAGYON ELLENŐRZI A MUNKA MINŐSÉGÉT.	25
4	MI IS AZ A VEZETÉS- ÉS SZERVEZÉSELMÉLET, HOGY ILYEN KÉRDÉSEKET FOGALMAZ MEG, VÁLASZT VÁR RÁJUK ÉS ELLENŐRZÉSSEL IGAZOLNI AKARJA AZOKAT.	27
4.1	A KIREKESZTŐ	28
4.2	AZ ÉPÍTKEZŐ	30
5	A SZAKMAI LÉT IGAZOLÁSA	32
5.1	ELSŐKÉNT RONALD REAGAN EGYSZERŰNEK INDULT PROGRAMJÁT EMLÍTEM MEG.	32
5.2	EGY BEFOLYÁSOS POLITIKUS TRAGÉDIÁJA	36
5.3	A KÖVETKEZMÉNY	40

6	A SZEMÉLYVÉDELEM, MINT SPECIALISTA.....	41
6.1	MIT ÉRTEK EZ ALATT?	41
6.2	A COACHING SZEMLÉLET.....	42
7	KÉPZÉS ÉS RUGALMASSÁG, AVAGY AZ AUTOKRATA MEGHASONUL.	43
7.1	A TEHETSÉG HOZOMÁNYA A SIKER, DE A TUDÁS TARTJA MEG.....	45
8	ALTERNATÍVA, EGY HIBRID RENDSZER ELKÉPZELÉSE	46
9	KONKLÚZIÓ	47
10	KEDVCSINÁLÓ	49
11	FELHASZNÁLT IRODALOM ÉS JOGI FORRÁSOK	50

1 BEVEZETÉS

Témaválasztásom több évtizedes személyvédelmi szakmai tapasztalatom alapján fogalmazódott meg.

Egy jelenlegi állami rendvédelmi szerv és társszervei személyvédelmi egységeinek működése adja az alapot több lehetséges, elképzelt rendszerszintű vezetői gondolkodáshoz.

Az én pályafutásom, szakmai szocializációm az ORFK Köztársasági Őrezrednél kezdődött. A szervezet feladatköre adott volt, a védett személyek és a védett létesítmények biztonságának garantálása és ennek kiszolgálása. A vezetői feladatkörök megoszlása ezekre koncentrált, egyéb rendőri feladatok végrehajtásának koordinálására csak a nagy állami rendezvények, delegációk alkalmával, a társszervekkel történő együttműködés miatt volt szükség. Ezek közé tartozott többek között a BRFK Közlekedésrendészet, a BRFK egyéb állománya, valamint a megyei kapitányságok, illetve az ORFK illetékes állománya.

A szakmai képzésem a Köztársasági Őrezred szűk, behatárolt feladatköre miatt és a szervezeti felépítésénél fogva már a kaput először átlépve elkezdődött. Értem ezalatt, hogy a „számárlétra” első fokától a szakmaiság csúcsára jutásáig vezető út már az alapfeladatoktól indult. A Köztársasági Őrezred feladatai, azok kiszolgálása garantálták, hogy az újonc „Kormányőr” az alapoktól ismerje meg a cég működésének lényegét és az idő múlásával, tapasztalatok szerzésével készségszinten alkalmazza azokat. A szervezetnél különösen nagy gondot fordítottak arra, mindig legyen fiatal, képzendő állomány, hogy folyamatosan biztosítani tudják a feladatok magas szintű végrehajtását. Én az ORFK Köztársasági Őrezrednél biztonsági gépjárművezetőként kezdtem, jelenleg a Terrorelhárítási Központ Személyvédelmi Igazgatóságának kötelékébe tartozom ugyanezen feladatkörrel.

Szakdolgozatomban a Terrorelhárítási Központban a megalakulása óta eltöltött évek és az elődszervezetnél összegyűjtött szakmai tapasztalat és tudás együttes birtokában elképzelt vezetői magatartások lehetőségeit állítom szembe egymással alternatívaként. A személyvédelemben a szakmai irányítás és vezetés kérdése több aspektusból történő vizsgálata, kalandozás a vezetés- és szervezéselmélet tudomány tézisei és alternatívái között.

A vezetési és irányítási stílus, felfogásbeli különbségek, irányítási típusok, demokratikus, autokratikus, technokrata, esetleg ráhagyó? Melyik lehet alkalmas egy olyan speciális, szűk

tevékenységi körrel rendelkező állami szervezet élén álló testület számára, ami nem termelő munkát végez, átlagos felfogással nézve csak nagy összegű költségei vannak, látványos produktummal és termékkel nem rendelkezik. Fayolizmus? Mayo? Maslow? Lewin? Talán McGregor? A kérdést nehezíti, hogy jelenleg több, a katonai rendszabályok szerint működő állami rendvédelmi szervezetbe van integrálva ez a tevékenységi kör. Egyáltalán ráhúzható a vezetés- és szervezéselmélet tudomány bármelyik nagy képviselőjének is a szemlélete egy ilyen tagolt helyzetben lévő speciális szakmára?

2 Az első felmerülő gondolat, hogy mi a személyvédelem.

A személyvédelem fő feladata és elsődleges célja a működését szabályozó törvények, jogszabályok által előírt személyek életének, testi épségének és méltóságának megőrzése, valamint ezekhez a védett személyekhez köthető objektumok és létesítmények biztonságának garantálása.

Ez egy összetett, a személyvédelem különböző szakterületeit megfelelően összehangoló munkafolyamat.

- A személybiztosító állomány felel a nem gépjárműben történő mozgás esetén a védett személy / személyek biztonságáért.
- Személygépjárműben, utazás közben a biztonsági gépjárművezetők garantálják a közlekedés során a minél nagyobb biztonsági zóna kialakítását.
- Programhelyen a helyszínbiztosítók gondoskodnak az illetéktelen behatolók távoltartásától.

Egy rendezvény előkészületeiben és végrehajtásában elengedhetetlen a tűzszerészek, élelmiszer vegyészek szaktudása.

- A "láthatatlan" egység a megelőző védelem, aminek tagjai információ gyűjtéssel foglalkoznak és a helyszínen elvegyülve egészítik ki a biztosítást.
- A mesterlövészek távolról figyelik a környezetet és megfelelő tüzérrővel támogatnak.
- Ezek és a fel nem sorolt különböző szaktudást igénylő feladatok alkotják a személyvédelem fogalmát.

A személyvédelem megfogalmazásához elengedhetetlen annak a történeti, történelmi bemutatása, azon belül is a XX. század közepétől, a modern technika megjelenésétől számítva.

2.1 Történeti áttekintés

Történelmileg a szervezett hazai személyvédelem Mária Terézia idejére nyúlik vissza, amikor is 1760. szeptember 11-én megalakult a Magyar Királyi Nemes Testőrség.

A szakdolgozatom számára releváns időszak a Belügyminisztérium Kormányőrség megalakulásával kezdődik.

2.1.1 Belügyminisztérium Kormányőrség (1949-1992)

1949-ben létrejött a belügyi tárca irányítása alá tartozó Kormányőrség, amely egészen a rendszerváltásig működött. A Kormányőrség 1949-ben került a Belügyminisztérium Államvédelmi Hatósága (BM ÁVH) szervezetébe, 1950-től az ÁVH X/1 (Kormány- és Pártőrség) Osztályaként. 1953-tól az „egyesített” Belügyminisztérium XIII Osztályaként (1956 májusától Főosztályaként) működött. Szervezete különböző (személy- és objektum-) őrzési feladatokat ellátó elemekből állt. Az 1956. évi forradalom és szabadságharc leverését követően a Kormányőrség már nem a politikai rendőrség típusú szervezet részeként, hanem a Belügyminisztérium önálló testületként folytatta működését. A Kormányőrség 1957 tavaszán –a Belügyminisztérium átszervezésének részeként– mint a Belügyminisztérium II Főosztály 14 Osztálya tevékenykedett.

A Kormányőrséget 1958-ban újra felállították, majd 1959-ben a belügyminiszter I helyettesének a közvetlen alárendeltségébe került. Az újra felállított szervezet BM Kormányőrség néven működött, melynek parancsnoka rendőr vezérőrnagy volt. A testület a Belügyminisztérium fegyveres szervezeteként látta el feladatát az országos parancsnokságokat megillető jog- és hatáskörrel, a társ rendvédelmi testületekkel szorosan együttműködve. A testület személyi állományának tagjai a honvédség egyenruháját viselték.

A Kormányőrség feladata volt az állampárt Politikai Bizottsága tagjainak, a Központi Bizottság titkárainak, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnökének, illetve a Kormány elnökének, elnökhelyetteseinek, továbbá a hazánkban tartózkodó, vagy átutazó hasonló szintű külföldi párt, állami és kormányvezetők védelme, lak- és munkahelyének, ideiglenes tartózkodási helyének biztosítása, az ellenük irányuló esetleges merényletek, támadások megelőzése és elhárítása. Ennek kapcsán megszervezte a szükséges vasúti, közúti, vízi vagy légi közlekedés útvonalainak biztosítását. Feladata volt továbbá a felsorolt pártvezetők, állam- és kormányfők részére rendszeresített járművek biztonságos üzemeltetése és utánpótlása, a belügyminiszter által meghatározott objektumok őrzése és védelme.

Rendőri intézkedések esetén jog- és hatáskörüket a rendőrség szolgálati szabályzata határozta meg. A kormányőr a szolgálat ellátásának biztonsága érdekében igazoltathatott, előállíthatott, illetve kényszerítő intézkedéseket alkalmazhatott. A biztosított személyek veszélyeztetése esetén (rendezvények, útvonal- és lakásbiztosítás stb. alkalmával) a törvényes rendelkezések betartásával őrizetbe is vehetett. A BM Kormányőrség tagjainak fegyverhasználati szabályait a szolgálati szabályzatban rögzítették.

A rendszerváltás után a Belügyminisztérium Kormányőrséget átnevezték és így lett a Magyar Köztársaság Kormányőrsége. 1992-ben a Minisztertanács határozatot hozott a kormányőrség tevékenységének szabályozásáról.

A testület működéséről és feladatairól eddig nem rendelkezett törvényi szabályozás. Az akkor megszületett kormányhatározat szerint a kormányőrség feladata a magyar és a hazánkba látogató külföldi vezetők életének, testi épségének megóvása. A szabályozás értelmében a testület őrökdi a köztársasági elnök, a miniszterelnök, a házelnök, az államminiszter, a belügyminiszter, a külügyminiszter testi épségén. A Kormányőrség feladata az Országház, a kormányépületek, a belügyi és a külügyi tárca épületeinek védelme. A köztársasági elnök és a miniszterelnök még magánprogramja esetében sem mondhat le személyének védelméről.

2.1.2 Köztársasági Őrezred (1992–2010)

A rendszerváltás után előbb 1992-ben a Köztársasági Őrezred, majd 1993-ban – a Rendőrségbe történő integrációt követően – az ORFK Köztársasági Őrezred nevet kapta a szervezet.

2.1.2.1 Az ORFK Köztársasági Őrezred személy- és objektumvédelmi feladatai

Az ORFK Köztársasági Őrezred nevet 1993-ban kapta a szervezet. A Magyar Királyi Testőrség korábbi feladatrendszeréhez hasonlóan az állami vezetés személyvédelmi feladatait a Köztársasági Őrezred látta el. A védett személyek személyvédelmén kívül objektumvédelemmel is foglalkozik, mivel az Országház őrzéséért is felelős.

A Köztársasági Őrezred a Rendőrséghez tartozó, az Országos Rendőr-főkapitányság főigazgatósági jogállású szervezeti egysége, önálló gazdálkodású költségvetési szerv volt. A testület parancsnoka jogállását tekintve az országos rendőrfőkapitány egyik helyettese is volt egy személyben, személyének kinevezése nem az országos rendőrfőkapitány, hanem a miniszterelnök hatásköre volt a belügyminiszter, később az igazságügyi és rendészeti miniszter javaslatára. A Köztársasági Őrezred fő feladatai közé a védett személyek és kijelölt létesítmények védelme tartozott (személyvédelem és objektumvédelem). A Köztársasági Őrezred szakmai feladatait elsősorban a védett személyek és létesítmények védelméről szóló 1996. évi 160-as kormányrendelet határozta meg.

Eszerint védelem járt:

- a Magyar Köztársaság elnökének;
- a Magyar Köztársaság miniszterelnökének;
- a Magyar Országgyűlés elnökének;
- a Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága elnökének;
- a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága elnökének
- a Magyarországon tartózkodó nemzetközileg védett személyeknek;
- valamint viszonyosság alapján Magyarországon tartózkodó más külföldi személyeknek.

A Köztársasági Őrezred mint biztonsági szolgálat látta el a közélet vezetőinek személyi védelmét. A köztársasági elnök és a miniszterelnök személyén kívül kormányhatározat tartalmazta azoknak a magas rangú kormánytisztviselőknek a körét, akiket állandó személyi védelem illetett meg. A miniszterek közül csak azokat biztosították, akik hivatalukból adódóan veszélynek vannak kitéve. Ilyen például a belügyi és a honvédelmi tárca vezetője, valamint a külügyminiszter. A folyamatos – 24 órás – védelem kiterjedt a lakásra, a munkahelyre, a közlekedésre, illetve a hivatalos és magánjellegű programokra is. Emellett attól a pillanattól, hogy hazánk földjére lépett egy-egy magasrangú külföldi politikus, diplomata vagy közéleti szereplő – például a pápa –, személyének biztonságáért a Köztársasági Őrezred felelt. Fontos feladatuk volt az Országház őrzés-védelmének biztosítása is.

1995-ben döntés született arról, hogy kicserélik az Országház körül elhelyezett kordonrácsokat. Ennek oka az volt, hogy ez a védelmi megoldás sem a biztonság, sem az esztétika szempontjából nem felelt már meg a követelményeknek. A rácsok helyett kordonoszlopokat helyeztek el az Országháznál és a Kossuth tér több pontján. Ezzel párhuzamosan szigorúbbá tették az Országház védelmét. Szigorúbb lett a beléptetés is. A szigorító intézkedéseket az Országház körül 1994 június 11-én, az épületnél történt robbantás után vezették be.

A Köztársasági Őrezred gépkocsiveetői több éves kiképzés után szállíthattak védett személyeket a Köztársasági Őrezred nagyteljesítményű biztonsági személygépjárműveivel. Nagy sebességgel is készség szinten kellett kezelni a biztonsági személygépjárműveket, hogy se a védett személy életét, se a közlekedés többi résztvevőjének a biztonságát ne veszélyeztessék.

A kiképzés szerves részét alkotta a váratlan helyzetek imitálása. Csúszós útviszonyokkal és rossz minőségű, elhasznált gumiabroncsokkal nehezítették a feladatsort. A vizsgát, az alapkiképzést sikeresen teljesített biztonsági gépjárművezetőknek évente több alkalommal hiba nélkül teljesíteniük kellett. Alapszabály, sőt, filozófia volt, hogy a védett személyt soha nem szabad kitenni nagyobb veszélynek, mint amitől óvni akarják.

Országos szinten nagyon kevés ember volt alkalmas arra, hogy az összetett, pszichológiai, erőnléti, fegyverzet-ismereti, gépjármű kezelési vizsgákon együttesen megfeleljen és elláthassa feladatát.

A magas biztonsági fokozattal védett személyeknek, azaz a köztársasági elnök és a miniszterelnök, valamint a közjogi méltóságoknak a fogadások és díszebédek, vacsorák előtt egy speciális egység, az ORFK Köztársasági Őrezred Élelmiszer-higiéniai és vegyi laboratóriumának szakemberei az összes ételfogást és italkínálatot ellenőrizték. Ez a szigorú szakmai protokoll alapján végzett ellenőrzés nem csak az elkészült ételekre vonatkozott, hanem már az elkészítésük közben is folyamatosan felügyelték a megfelelő minőséget. Ügyelniük kellett arra is, hogy minden a higiéniai követelményeknek megfelelően történjen. A veszélyes alapanyagból készült ételekre fokozottan figyeltek, összetevőiket tüzetesen megvizsgálták.

A Köztársasági Őrezred tűzszerészei a védett vezetők környezetében végezték a felderítést, esetleg a hatástalanítást.

A Köztársasági Őrezred személyvédelmi szakemberei látták el a szolgálatot a legmagasabb védelmi fokozatot igénylő külföldi védett személyek magyarországi látogatásának idején is. A fokozott biztonsági intézkedések miatt a tilalmi táblák ellenére szabálytalanul parkoló gépjárműveket elszállították, illetve a védett személy szállítási útvonalán lehegesztették a csatornafedeleket, miután a tűzszerészek átvizsgálták azokat. A háztetőkön mesterlövészek helyezkedtek el és az esetleges támadásra utaló gyanús mozgásokra figyeltek. Ha valaki kinyitná a védett személy szállítási útvonala mellett elhelyezkedő lakása ablakait, akkor a házak folyosóin szolgálatot teljesítő rendőrök bekopogtattak az illetőhöz, és felszólították arra, hogy csukja be azokat. Szigorúan ellenőrizték a védett személy látogatásának helyszíneit is. A védett személyt páncélozott személygépjárművel szállították. Esetenként több konvoj mozgott, a külső szemlélő számára pedig ismeretlen volt, hogy ezek közül melyik szállította a védett személyt. A Köztársasági Őrezred öt védelmi fokozatot különböztetett meg.

A védett személyek utazásbiztosításához kapcsolódó feladatokat a Köztársasági Őrezred országos hatáskörrel és illetékességgel végezte. A biztosítás fokozatát a veszélyeztetettségi szint megállapítását követően, valamint a védett személy hazájában betöltött státusza szerint a Köztársasági Őrezred parancsnoka határozta meg.

A védelmi fokozatok szintjei:

I fokozat: kiemelt védelem; (a csatornarendszertől a légtérig mindent átvizsgálják, ellenőriznek);

II fokozat: fokozott védelem (külföldi államfők, miniszterelnökök);

III fokozat: megerősített védelem;

IV fokozat: alapszínű védelem;

V fokozat: biztonsági intézkedés

Az I. és a II. védelmi fokozatba a köztársasági elnökök, az államelnökök, a miniszterelnökök, az uralkodók, illetve a Pápa és más világvallások legmagasabb szintű vezetői tartoztak. A magyar miniszterek, illetve védett személyek III–V-ös fokozatba tartoztak. Az I., a II. és a III. fokozatú biztosítás esetén a rendőrmotoros dísz felvezetés, úgynevezett motoros ék alkalmazása során az úttest mindkét oldalán megállási és várakozási tilalom elrendelésére került sor.

A motoros éket érintő szemközti forgalmi sávban parkoló járműveket elszállították, valamint a delegáció haladási irányával szemközti forgalmi sáv forgalomtól történő zárása is megvalósult. A IV. és V. fokozatba tartozó védett személyek, delegációk útvonalbiztosításban nem, viszont útvonal- és programhely-ellenőrzésben részesültek.

A Köztársasági Őrezred kötelessége az Országház, a Belügyminisztérium, a Külügyminisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, a Sándor-palota, a Legfelsőbb Bíróság és az Alkotmánybíróság épületének őrzése. Ebbe az is beletartozott, hogy átvizsgálták a titkárságokra – ritkábban lakásokra – érkező, ismert vagy ismeretlen levélíróktól származó, esetleg fenyegető tartalmú postai küldeményeket is. A Köztársasági Őrezred Béla király úti védett ingatlanában lakott a mindenkori miniszterelnök, az államfő és az Országgyűlés elnöke.

2008-ban az ORFK előtagot levették és így lett a szervezet megnevezése Köztársasági Őrezred. A közel 1200 fős Köztársasági Őrezred különálló szervezatként 2012. július 1-jével szűnt meg, állománya és feladatkörei a Készenléti Rendőrséghez (KR) kerültek át. A Köztársasági Őrezredről, illetve akkor már a Készenléti Rendőrségről leválasztották a kormányfő és a köztársasági elnök védelmét – ezeket az újonnan megalakuló Belügyminisztérium

Terrorelhárítási Központ vette át – a megmaradó szervezeti egységeket és feladatokat pedig már akkor a Készenléti Rendőrségbe integrálták.

2.1.3 A Terrorelhárítási Központ Személyvédelmi Igazgatósága (2010-)

2010 szeptember 1-én megkezdte működését a Terrorelhárítási Központ (TEK). A Terrorelhárítási Központ országos illetékességű, a belügyminiszter közvetlen irányítása alatt működő önálló költségvetéssel rendelkező szervezet. A Terrorelhárítási Központ terrorelhárító feladatköréből adódóan hajtja végre a terrorcselekmények felderítését és megszakítását. Ellátja a kiemelten fontos kritikus infrastruktúrák védelmét, kidolgozza a biztonsági intézkedési terveket. A rendőri szervek felkérésére elfogja a bűncselekmények elkövetésével gyanúsítható fegyveres vagy felfegyverzett személyeket. Végrehajthatja a kiadatási és átadási letartóztatásban lévő kiemelten veszélyes személyek államhatárig vagy külföldről Magyarországra történő kísérését. Feladatuként ellátja a terrorizmus elleni küzdelem koordinációját, elemzését, értékelését. A nemzetközi követelmények alapján kialakított új, központi terrorelhárítási szerv az ország egész területére illetékességgel rendelkezik, emellett rendkívüli esetekben Magyarországon kívül is bevethető.

A Terrorelhárítási Központ személyvédelmi feladatokat is ellát, védte a köztársasági elnököt (2010 és 2015 között) ugyanakkor a miniszterelnök védelméről jelenleg is gondoskodik.

A szervezet személyi állományát az alábbi szakmai szervezeti elemekben működtetik:

Személyvédelmi Igazgatóság;

Ügyeleti- és Objektumvédelmi Igazgatóság;

Felderítési Igazgatóság;

Műveleti Igazgatóság;

Operatív Technikai és Informatikai Igazgatóság

A Terrorelhárítási Központ munkáját emellett Gazdasági, Logisztikai és HR igazgatóságok is támogatják. Az igazgatóságok szakmai feladataik alapján főosztályokra és osztályokra tagolódnak.

A szervezet feladataul szabták az állam legfelsőbb vezetőinek teljes körű védelmét is, amit addig a Köztársasági Őrezred látott el. 2010-ben a Terrorelhárítási Központ vette át a két legfőbb közjogi méltóság, a köztársasági elnök és a miniszterelnök személyi védelmét.

Az Országgyűlés elnökének védelmét 2010-ig a Köztársasági Őrezred, majd ezt követően jogutódja, a Készenléti Rendőrség látta el. 2013-tól az Országgyűlési Őrség vette át ezt a feladatot a Köztársasági Őrezred Készenléti Rendőrségbe integrált állományából leszerelt és az Országgyűlési Őrséghez felszerelt tagjaival.

A köztársasági elnök 2010 és 2015 közötti védelmét a Terrorelhárítási Központ látta el, ezt követően ezt a kiemeltnek számító feladatot a Készenléti Rendőrség Köztársasági Elnöki Őrség vette át. A Terrorelhárítási Központ személyvédelmi feladatai körében a miniszterelnök mellett 2015-től a legfőbb ügyész védelmét is ellátja. A miniszterelnök és a legfőbb ügyész, valamint a többi védett személy védelmét külön főosztályok látják el a Személyvédelmi Igazgatóságon belül.

A belügyminiszter utasítására a Terrorelhárítási Központ biztosíthatja a Magyarországon tartózkodó nemzetközileg védett személyek védelmét is. Emellett – a köztársasági elnök és a miniszterelnök védelmével összefüggő feladatok kivételével – ellátja a védett személyek és a kijelölt létesítmények védelméről szóló kormányrendeletben meghatározott feladatait.

A Terrorelhárítási Központ megszervezi és végrehajtja a miniszterelnök, a legfőbb ügyész és más védett személyek állandó védelmét. Illetve az állandó személyvédelemben részesülő személynek a vele közös háztartásban élő házastárs- vagy élettársa és gyermeke személyvédelmét, ha alapos okból védelmük szükséges. A személyek védelme kiterjed a védett személy életének, testi épségének és méltóságának megóvására, munkahelye, lakása vagy egyéb tartózkodási helye őrszemélyzettel, illetve technikai eszközzel biztosított védelmére, indokolt esetben közlekedési útvonalára és a részvételével lebonyolított hivatalos programok helyszínére.

A személyvédelmet a Terrorelhárítási Központ elsősorban kiképzett hivatásos állományú rendőr szolgálatba állításával, illetve megfelelő biztonsági berendezéssel ellátott biztonsági személygépjármű rendelkezésre bocsátásával biztosítja. A védett személy munkahelyét, valamint lakását az adott célnak megfelelő biztonságtechnikai berendezésekkel védik. A biztosítás parancsnoka váratlan helyzet vagy közvetlen fenyegetettség esetén menekítéssel gondoskodik a védett személy biztonságba helyezéséről.

Ha a rendelkezésre álló információk alapján a védett személy ellen intézett támadás valószínűsíthető, a biztosítás parancsnoka lövedékálló mellényről gondoskodik, viselésének szükségességére a védett személy figyelmét felhívja és elrendeli a védőruházat használatát. Vasúton, légi és vízi járművön történő utazás esetén a Készenléti Rendőrség vagy a Terrorelhárítási Központ a vasúttársasággal, a légitársasággal, a vízi jármű üzemeltetőjével, illetve más, az utazás lebonyolításában közreműködő szervezetekkel egyeztetve gondoskodik az útvonal megfelelő ellenőrzéséről és a vasúti, légi, vízi jármű megfelelő, biztonságos őrzéséről, közlekedéséről.

2.1.4 Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatósága (2010-)

2010. július 01-jével a Készenléti Rendőrséghez (1101 Budapest, Kerepesi út 47–49.) került át a Köztársasági Őrezred összes feladata, valamint közel 1200 fős személyi állománya. A rendőrség szerveiről és a rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről szóló kormányrendelet módosítása alapján a Belügyminisztérium a Készenléti Rendőrséget bízta meg a Köztársasági Őrezred korábbi feladatainak átvételével. Egyes kiemelt fontosságú létesítmények őrzését és védelmét a Készenléti Rendőrség végzi.

A Készenléti Rendőrség (röviden: KR) Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság (SZOVIG) szakmai tevékenységét a „Magyarország érdekei szempontjából különösen fontos személyek védelmének, a kijelölt létesítmények őrzésének rendőrségi feladatairól” szóló 2013. évi ORFK - utasítás határozza meg.

Eszerint a Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság a Magyarország érdekei szempontjából különösen fontos személyek védelme és a kijelölt létesítmények őrzése körében végzi a személybiztosítás, a lakásbiztosítás, a munkahely-biztosítás, a lakókörnyezet-ellenőrzés, az útvonal-ellenőrzés, illetve a helyszínbiztosítás feladatait. E feladatok támogatásának érdekében végzi továbbá a híradó- és biztonságtechnikai, a megelőzés, a tűzszerezés, a technikai, illetve az utazásbiztosítás teendőit.

A Köztársasági Őrrezred által ellátott személy- és objektumvédelmi szakfeladatokat 2010. július 1-től a Készenléti Rendőrség parancsnokának alárendeltségében a Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság látja el.

A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság feladatai:

- az állami vezetők állandó, korlátozott, utóbiztosított és ideiglenes személyi védelme;
- a külföldi delegációk ideiglenes védelme;
- egyes kijelölt objektumok őrzés-védelme és a be- és kileptetéssel kapcsolatos feladatok ellátása;
- egyes értékek folyamatos védelme;
- valamint – részben a fenti feladatokhoz kötődően – a tűzszerezési feladatok elvégzése is.
-

A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatósága – főbb elemeit tekintve – az alábbi szervezeti elemekből áll:

- Személyvédelmi Főosztály;
- Objektumvédelmi Főosztály;
- Tűzszerezés Szolgálat

Az Igazgatóság tevékenységét egy önálló Őrzési Osztály, illetve egy önálló Megelőző és Tanúvédelmi Osztály munkája egészíti ki.

A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság Személyvédelmi Főosztály az alábbi elemekből áll:

- Személybiztosító Osztály;
- Biztosítást Támogató Osztály;
- Delegációs és Rendezvénybiztosító Osztály;
- Diplomáciai Biztonsági Osztály

A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság Objektumvédelmi Főosztálya négy őrési osztályból és egy technikai ellenőrző és koordináló osztályból áll.

Feladatai:

- a kijelölt létesítmények védelme és technikai biztosítása;
- a be- és kilepő személyek, valamint csomagjaik ellenőrzése;
- a létesítmény közvetlen környezetének, továbbá az érkező szállítmányok és küldemények biztonsági ellenőrzése;
- a létesítmények külső-belső őrzése

A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság Tűzszerész Szolgálat bombaadat-központból, készenléti osztályból, valamint képzési és koordinációs irodából áll.

A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság a személybiztosítás körében gondoskodik a védett személy közvetlen fizikai védelméről, illetve méltóságának megóvásáról.

A személybiztosítást a kiképzett személybiztosító, valamint a nagyteljesítményű személygépjárművet alkalmazó biztonsági gépjárművezető, megfelelő hírösszeköttetéssel hajtja végre. Az igazgatóság a védett személyek lakásának, rezidenciájának védelmét biztonságtechnikai eszközökkel, illetve egyes esetekben hivatásos állományú lakásbiztosítók szolgálatba állításával szervezi meg. A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság feladata a lakás védelme, a védett személy és családja nyugalmanak biztosítása, továbbá a védett személy családja vendégeinek beleptetése, valamint az érkező küldemények

biztonsági ellenőrzése. A Készenléti Rendőrség a védett személyek lakásán, rezidenciáján és egyéb tartózkodási helyén biztosítja a vezetékes és vezeték nélküli híradást, telepíti és üzemelteti a zártláncú videóeszközöket, jelző- és biztonságtechnikai berendezéseket. A védett személyek lakásának, rezidenciájának, munkahelyének és ezek környezetének visszatérő jellegű ellenőrzését Budapesten a Készenléti Rendőrség biztosítást támogató járőrszolgálat végzi.

A járőrszolgálat feladata a védett lakások, objektumok környékének, valamint a védett személyek által rendszeresen vagy váltottan igénybe vett útvonalak biztonsági, közlekedésbiztonsági szempontból történő ellenőrzése, továbbá a védett lakásokról, objektumokról leadott riasztójelzések halasztást nem tűrő kivizsgálása, helyzettől függően a beavatkozás.

A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság az őrzés-védelmet technikai eszközök igénybevitelével és élő erő alkalmazásával hajtja végre.

Az objektumőrség feladata a létesítmény, valamint a létesítményen belül a védett személy hivatalának védelme, ezáltal a beléptetés, valamint a csomagok és a beszállítandó anyagok ellenőrzése. A védett személy hivatali helyiségeit egyes esetekben személybiztosító biztosítja. A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság a helyszínbiztosítás körében feltérképezi a védett személyek programhelyeit, előkészíti a biztosítást, ellátja a védett személy közvetlen környezetében a helyszín biztosítását.

A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság a megelőző-védelem körében a személyek védelme, valamint a védett létesítmények biztonsága ellen bármely cselekményt elkövetni szándékozó személy, csoport terveit, szándékait előzetesen felderíti, továbbá az e cselekmények elkövetését lehetővé tévő körülményeket kiküszöböli. A SZOVIG a titkos információgyűjtés eszközeit, módszereit közvetlenül nem alkalmazza, de az e tevékenységből más szervektől, szervezeti elemektől származó adatokat igénybe veszi, azokat feldolgozza és elemzi. A megelőző védelem ilyen módon kiterjed a védett személyek, létesítmények veszélyeztetettségére vonatkozó információk értékelésére és az ezek alapján végzett kockázatfelmérésre, -elemzésre is. A Készenléti Rendőrségen belül kizárólag a Nemzeti Nyomozó Iroda rendelkezik azokkal a jogosítványokkal, amelyek révén titkos információgyűjtést alkalmazhat.

A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság a védett személyek programhelyszíneit, valamint annak közvetlen környezetét – a védelmi fokozatnak megfelelően – tűzszerészeti szempontból átvizsgálja, ellenőrzi, a helyszínen talált robbanóanyagot hatástalanítja. A védett létesítményeket szintén átvizsgálja, a védett objektumokba érkező küldeményeket, csomagokat tűzszerészeti szempontból ellenőrzi. A védett személyek utazásbiztosítását biztonsági személygépjárművekkel, útvonallelőrzéssel és a védelmi fokozatnak megfelelő rendőri biztosítással hajtja végre.

2.1.5 Készenléti Rendőrség Köztársasági Elnöki Őrség (2015-)

A Készenléti Rendőrség Köztársasági Elnöki Őrségének feladata Magyarország köztársasági elnökének és családjának védelme. A 2015. április 1-én létrehozott személyvédelmi egység a legmagasabb védelmi fokozatban, az év minden napján 24 órában látja el megbízatását.

2.1.6 Országgyűlési Őrség

A 2012. április 16-án elfogadott, az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény is rendelkezik az Országgyűlés rendjének és biztonságának fenntartásáról.

A házelnöknek, rendészeti feladatai ellátásában, segítségére van az Országgyűlési Őrség, az a fegyveres szerv, amely kizárólag az ő irányítása alatt áll és amelynek történelmi előzménye az 1912. évi LXVII. törvényben felállított képviselőházi őrség.

Az őrség, vagy ahogyan akkoriban hívták, a palotaőrség, 1913-as megalakulásától egészen 1949-ig látta el törvényben meghatározott, elsősorban rendvédelmi feladatait.

Az Országgyűlési Őrség feladata az Országgyűlés védelme, függetlenségének és külső befolyástól mentes működésének biztosítása, tárgyalási rendjének fenntartásával összefüggő személyvédelmi, létesítménybiztosítási feladatok biztosítása, protokolláris díszelgési, valamint az elsődleges tűzoltási és tűzbiztonsági feladatok ellátása.

- Ellátja a házelnök személyi védelmét,
- Az Orzágház, az Országgyűlés Irodaháza, valamint az Országgyűlés Hivatala elhelyezésére szolgáló épületek, valamint az abban tartózkodók biztonsága érdekében létesítménybiztosítási feladatokat lát el,
- Biztosítja az ezen épületek területére történő belépés és az ott tartózkodás rendjére vonatkozó szabályok betartását,
- ezekben az épületekben gondoskodik a tűzbiztonsági követelmények megtartásáról, valamint a tevékenységi körükkel kapcsolatos veszélyhelyzetek megelőzésének és elhárításának a feltételeiről,
- Ellátja a tárgyalási rend fenntartásával kapcsolatos, feladatokat,
- Protokolláris díszelgési feladatokat lát el.

Ahogy a történeti áttekintés is rávilágított, a személyvédelem feladatköre speciális, több szakterület összehangolt munkájából tevődik össze. A személyvédelmi egységek szervezeti ábrája teljesen különböző képet mutat a szervezeti háttérük függvényében.

Személyvédelemmel az állami szervek mellett különböző magáncégek is foglalkoznak. Jelen esetben az állami személyvédelem feladatait veszem alapul.

2.2 A változatos személyvédelem

A személyvédelemben folyamatosan alkalmazkodni kell az állandóan jelentkező változókhoz. Ezek a változók bárhol, bármelyik pillanatban érkezhetnek. Például változik az indulási-érkezési idő. A helyszín változik. A helyszínre illetéktelenül szeretnének bejutni. A védett személy olyan kéréssel fordul hozzánk, ami a mindennapokban szokványos lenne, de szolgálatban bizonyos utasításoknak ellent mond.

A közlekedésben olyan változás történik, ami szintén azonnali reakciót kíván. És még sorolhatnám a számtalan aprónak tűnő, de a sikeres biztosítás végrehajtásához szükséges háritandó tényezőket.

A személyvédelemben a védett személy mellett napi szolgálatot adó állománynak a napi parancsnok meghatározza a feladatot, azonban a végrehajtás mikéntje többnyire az egyének feladata. A parancsnok általánosságban ismert, hiszen ő sem tudja előre a már említett, improvizálást kívánó változókat. A szakma, a védett személy és a hivatali kötelességek igényeit figyelembe véve többnyire egyénenként önálló döntési szabadság a javallott, hogy a védett személy életét, testi épségét, méltóságát megőrizzük.

Nem minden esetben lehetséges a parancsnok utasításait nemhogy megvárni, még értesíteni sincs idő. Más szervezeteknél az effajta döntéskényszerre a végrehajtó vagy beosztott állomány részéről ettől különböző formában van szükség és más a módja az ilyen szintű egyéni döntéshozatalnak.

Erre kiváló példa lehet, hogy a napi szolgálatellátás során közúti közlekedés közben az előre megbeszélte útvonal helyett a védett személy kívánságára a biztonsági gépjárművezető azonnal

az általa módosított útvonalra tér és ehhez a többi gépjármű biztonsági gépjárművezetője és biztonsági személyzete a parancsnokot is beleértve automatikusan alkalmazkodik.

3 Vezetői magatartások a személyvédelmi szempontok alapján.

Egy parancsuralmi rendszerben, ha ezt az önálló döntést az alárendelt külön engedély nélkül megteszi, akkor a közvetlen parancsnoka utasítását, és / vagy egyéb jogszabályt szeg meg. Kivéve, ha a parancsnok ebben és az ehhez hasonló esetekben Kurt Lewin laissez-faire, magyarra fordítva a ráhagyás vezetési stílusát alkalmazza.

A vezetés és szervezélmélet tudománya Kurt Lewin nevéhez köti a három legismertebb vezetői magatartásformának a definiálását, mégpedig a demokratikus, - az autokrata- és a ráhagyó vezetői stílusokat. Kurt Lewin közel száz évvel ezelőtt fogalmazta meg ezeket a téziseit és sokan a vezetélmélet alapjainak tekintik.

3.1 Az autokratikus vezetői magatartásforma ismertetőjegyei pontokba összeszedve a következők:

A feladatokat egyedül határozza meg, rövidtávra ad tájékoztatást;

Egymaga dönt;

A hatalmának köszönheti a tekintélyét;

A kérést utasítás és parancs formájában tolmácsolja;

Egyszemélyi döntési jogot formál saját maga számára;

Az állomány „hangulata” érdektelen számára;

Elvárja a dicsérő szavakat;

A feladat végrehajtásának ellenőrzése kiemelt elfoglaltság számára;

A saját fontossági sorrendjének megfelelően adja tovább a szükséges információkat;

Senkit nem tud bizalommal kezelni;

Ugyanakkor a dicséretet és a szidást is ugyanazzal a vehemenciával teszi meg.

Egy demokratikus vezető ezzel szemben megosztja az információkat azokkal a munkatársakkal, akiknek szüksége van rá, sőt a megoldandó feladatok kialakításában is számít a kollégáira. Ezáltal az ő tekintélye nem a beosztásából ered, hanem a szakmai tudása miatt alakul ki, ez akaratlanul is a kölcsönös tisztelethez és megbecsüléshez vezet. Ezt nagyban meghatározza a megfelelő munkatársaknak a döntési folyamatba történő bevonása is.

A feladatok ellenőrzésénél visszacsatolással támasztja alá az észrevételeit és inkább kér, mint parancsol, esetleg utasít. Ennek következményeként a kollégái hangulata is megnyugtató érzést kelt benne, mégis tényszerű tud maradni, ha elismerésről vagy felelősségre vonásról van szó.

Végül a ráhagyó vezetési stílust követő személy látszatra szinte a feladattal sincs tisztában, információkkal ellátja ugyan a beosztottjait, de ezeket úgy kell kibogozni. Ő maga is felületesen hajtja végre a feladatait és nem izgatja, ha az alatta lévő munkatársak is. Mintha zavarná a saját beosztása. Általában a mindenkori hangulata uralja, ennek következtében nem is nagyon ellenőrzi a munka minőségét.

Persze, ez a fentebb említett szolgálati viszonyban nem igaz, ott a parancsnoknak célszerű ezt a vezetői magatartást választani. Illetve nem az egész biztosítás menetére vonatkozik, csak, ha halaszthatatlan döntésre van szükség.

Egy jó vezető számításba veszi a beosztott állomány egyéni kompetenciáit és annak függvényében dönt, hogy egyáltalán milyen pozícióra alkalmas, illetve abban mennyire lehet önálló. Ugyanez a helyzetfelismerés viszont visszafelé követelmény, hiszen az előjáró rendelkezhet olyan háttérinformációkkal, amiket nem feltétlen szükséges átadni az állomány többi tagjának.

Hogy jelen esetben a ráhagyó vezetői magatartás milyen preferencia szerint és mennyire hatékony, azt is alternatív módszer alapján érdemes kivizsgálni. Ennek a parancsnoki döntésnek az eredményességének mérésére egyedi és eseti ellenőrzési módot szükséges választani. A megtett balesetmentes kilométerekkel, a szakmailag továbbra is biztonságos útvonal választási lehetőségének előtérbe helyezésével és a védett személy elégedettségével lehetséges visszaigazolást kapni. Ezáltal a beosztott állomány motivált marad és a biztonság, mint produktum is megmarad és megvalósul.

A klasszikusnak mondható vezetés- és szervezésméletek mellett alternatívaként elképzelhetőnek tartom a modern, üzleti világban kifejlődött vezetési stílust, a coaching vezetőt. Ez a fajta vezető típus összeférhetetlennek tűnik a parancsuralmi rendszerben működő hierarchikus szervezet működésével, mégis, a világ fejlődését szem előtt tartva szükségesnek látom, hogy legalább gondolati szinten számításba vegyük. Alapjaiban rendkívül nagy hasonlóságot mutat Lewin ráhagyó vezetési stílusával, ennek ellenére nagy különbségek vannak közöttük.

Lewin ugyan nem említ személyiségtípust, mégis megmutatkozik a leírt ismertetőjegyek közül a flegmatikus személyiség. A minden mindegy alapon történő vezetés sikeressége erősen megkérdőjelezhető egy katonai hierarchikus rendszerben.

Utalásként megjegyzem, hogy Dr. Kovács Gábor rendőr dandártábornok és Dr. Piros Attila rendőr dandártábornok közös kutatása alapján a laissez-faire vezetői magatartás más aspektusba helyezésével akár helyénvaló vezetői hozzáállás is lehet az ilyen típusú szervezetben. Tanulmányukkal kapcsolatos kutatásuk során fény derült arra, hogy Lewin ezt a módszert 10 év körüli gyermekek bevonásával állapította meg. Vizsgálatuk eredményeként kiderült, hogy a felnőtt, hierarchikus rendszerben szolgálatot teljesítő vezetők a laissez-faire, avagy ráhagyó vezetési stílust is sikerrel tudják alkalmazni. Egy leadership sem érthet mindenhez felkiáltással például egy informatikai probléma esetén az informatikai rendszerekhez szaktudással rendelkező beosztotthoz fordul azzal az egyszerű utasítással, hogy „Oddd meg! Gyorsan, hatékonyan és pontosan!”.

Nem érdekli, hogyan, milyen eszközök, források igénybevételével, csak a keletkezett problémát sikeresen szüntesse meg. Ez a tézis igazolja, hogy a laissez-faire vezetői magatartásnak igenis van helye egy alpból autokratikus rendszerben.

A legideálisabb megoldás, ha Lewin három fő vezetői magatartás formája egy személyben testesül meg és a vezető ezeket az adott helyzet felismerésével egyidőben alkalmazza.

A tudatos, iránymutató vezető, a coaching vezetési elméletet képviseli. Ezt a fajta magatartást alkalmazó vezető a személyiségtípus-meghatározás és személyes párbeszéd útján méri fel, hogy az adott feladat a megfelelő személyhez kerüljön, ezáltal a kivitelezés és a megvalósítás sikeressége is megfelelő legyen. A vezető kifejezetten ugyanazzal a lendülettel kíséri figyelemmel az egyén vagy csoport képzését és a feladat végrehajtását.

4 Mi is az a vezetés- és szervezésemélet, hogy ilyen kérdéseket fogalmaz meg, választ vár rájuk és ellenőrzéssel igazolni akarja azokat.

A vezetés és szervezés fő tudományága a Gazdaságtudomány. Ennek altudomány-ága a vezetés- és szervezésemélet. A vezetés története szinte egyidejű az emberiséggel.

Már az időszámításunk előtt, az ősközösségekben is volt vezetője az adott csoportnak. Az emberekkel párhuzamosan az állatoknál is kialakult a hierarchikus rend. Az emberek között akkoriban valószínűleg más szempontok alapján választották vezetőnek a csoport egy tagját, vagy vált maga vezetővé valamilyen úton-módon, mint ma. Az állatoknál viszont a mai napig meghatározott metodika alapján válik a csoport egyik tagja a többi vezetőjévé.

Ez általában a legerősebb, legnagyobb egyed a falkából. Innentől kezdve mondhatnánk azt is, hogy vezetőnek születni kell, de manapság már tanulható magatartás.

A leadership, azaz a született vezetői képesség határozza meg, hogy a vezető milyen példát mutat az alárendelt csoportnak. A leadership a csoport élére áll, viszi a zászlót, vezeti őket a cél felé.

Ha a vezetői képesség tanult, akkor a vezetői pozícióból eredő hatalom a beosztásra, a kiterjedt kapcsolati tőkére, vagy szakmai tudásra tagozódik. Ez inkább a manager típusú vezetőre vonatkozik. A leadership tehát inkább a katonai hierarchiában van jelen, a manager inkább a háttér irányító, aki szervezi, tervezi és összehangolja a folyamatot, például egy multinacionális vállalatnál.

A legszerencsésebb felállás, ha a két vezetőtípus egy helyen megtalálható, merthogy nem kioltják, hanem kiegészítik egymást.

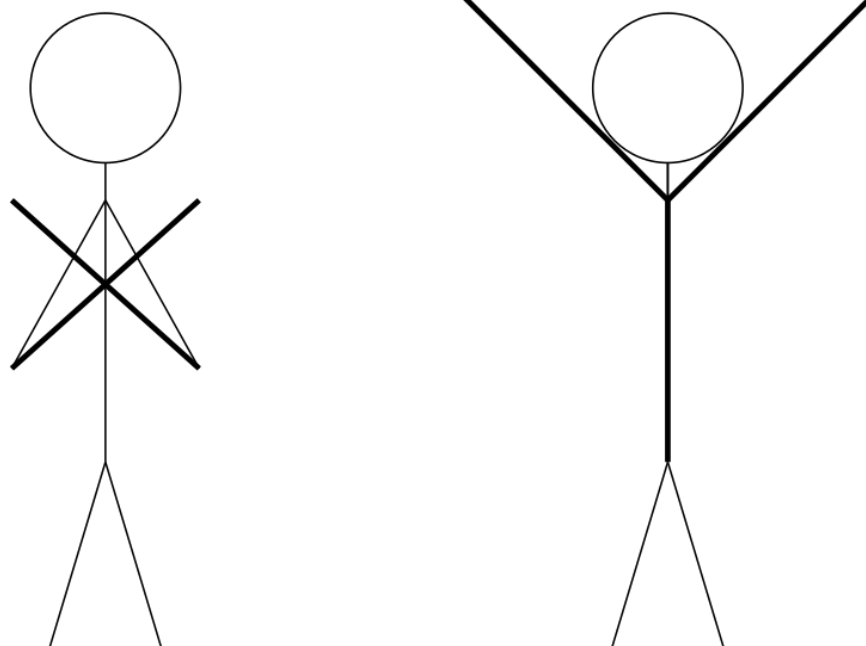
Akár egy személyben (ez a felállás itt is nagyon szerencsés, nem csak Lewin elméleteire tekintettel), akár több emberben találhatók meg ezek a vezetői típusok, egy hivatásos állományú szervezetnél különösen előnyös a szervezetre és az állományra való tekintettel is. A leadership vezető a szervezet élén a személyiségéből adódóan meghatározza a célokat, határidőket, elvárásokat és az ezekhez igényelhető forrásokat, a hierarchiában alatta elhelyezkedő manager vezető ezeket összhangba hozva koordinálja és tolmácsolja a végrehajtó állomány felé, majd az állomány tagjainak és eszközeinek, valamint a feladat végrehajtásának ellenőrzéséről is gondoskodik.

A vezetés tudományá fejlődésével különféle elméleteket ismerhetünk meg és alkalmazhatunk. Hivatásomból eredően két huszadik századi pszichológus munkásságát veszem számításba, Douglas McGregort és Abraham Maslow-t. Mindketten az Amerikai Egyesült Államokban fejlesztették példa értékűvé a vezetés- és szervezéselmélettel kapcsolatos szemléletüket. Egy idő után McGregor Maslow tudományos munkássága alapján kezdett dolgozni, de a közös munka mellett sohasem döntöttek. A mai napig külön-külön tananyag értékkel bírnak még a legelittebb egyetemeken és a legsikeresebb vállalatoknál is.

4.1 A kirekesztő

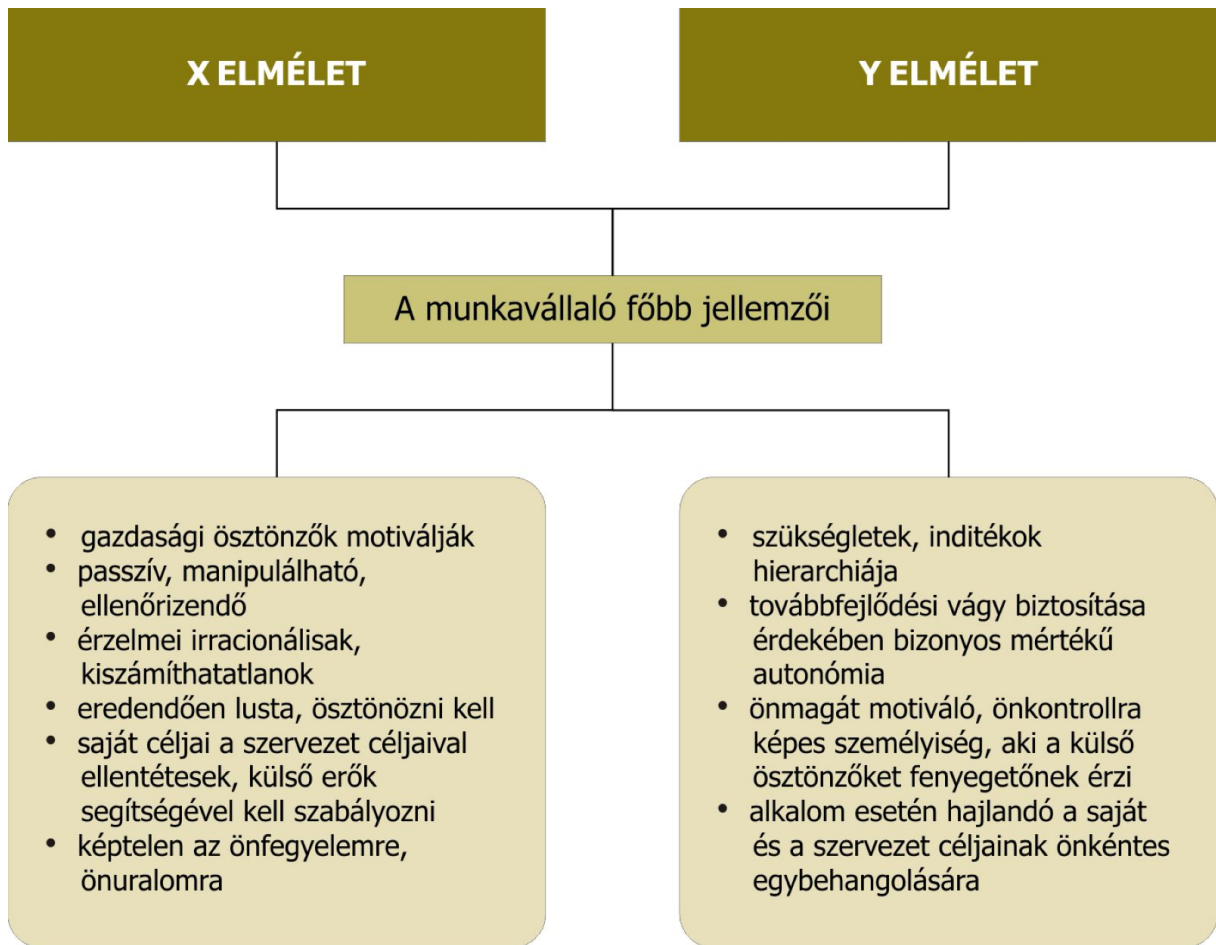
Douglas McGregor X és Y elméletének alapvető meghatározója maga a lakókörnyezete volt. Az életteréről szolgáló ipari környezetben saját maga tapasztalta meg a rendkívül gyors fejlődést, emberek, családok és vállalatok sikerét és bukását. Szakterülete a képzés és a szervezeti felépítés volt.

Az X elmélet részeként az emberek többségének alapvetően nagy biztonságérzetre van szüksége, ez az egyéni ambíció hiányára eredeztethető vissza. Ennek vonzatában inkább irányításra vágnak, hogy minél kisebb felelősséget kelljen vállalniuk, dönteniük meg végképp ne kelljen. Ez odáig tud fajulni, hogy még magát a munkát is kerülni képesek, sőt, visszautasítják. Az ezzel járó büntetést -bárhonnan érkezzon is- inkább vállalják.

McGregor Y elmélete szerint viszont van egy szűkebb rétege az emberiségnek, akikben van egy egészséges szükséglet vagy éppen túlteng bennük a motiváció érzése. Ők hajlandóak kockázatot is vállalni, a munka számukra nem jelent különösebb terhet az életükben, ugyanazzal a lelkesedéssel állnak hozzá, mint az aktív pihenésükhöz. Annak tudatában teszik ezt, hogy a „munka meghozza gyümölcsét” és az abból származó bevételből tudnak tovább fejlődni.

Miután mindkét elméletet megfogalmazta, szervezeti szintre kivetítette és levonta a konzekvenciát. Ebben a tanulmányában arra jutott, hogy a lusta, motiválatlan X elmélethez tartozó személyeket megfelelő képzéssel és munkakörbe helyezésével értékes munkaerővé lehet alakítani. Az Y réteg a parancsnoki beosztások, nekik fel kell ismerni, hogy milyen kiválasztási módszerrel lesz valaki munkavállaló, valamint milyen eszközökkel és továbbképzéssel ösztönöz hatékonyabb munkavégzésre. A szervezet és a munkavállaló érdekeinek összhangba hozása.

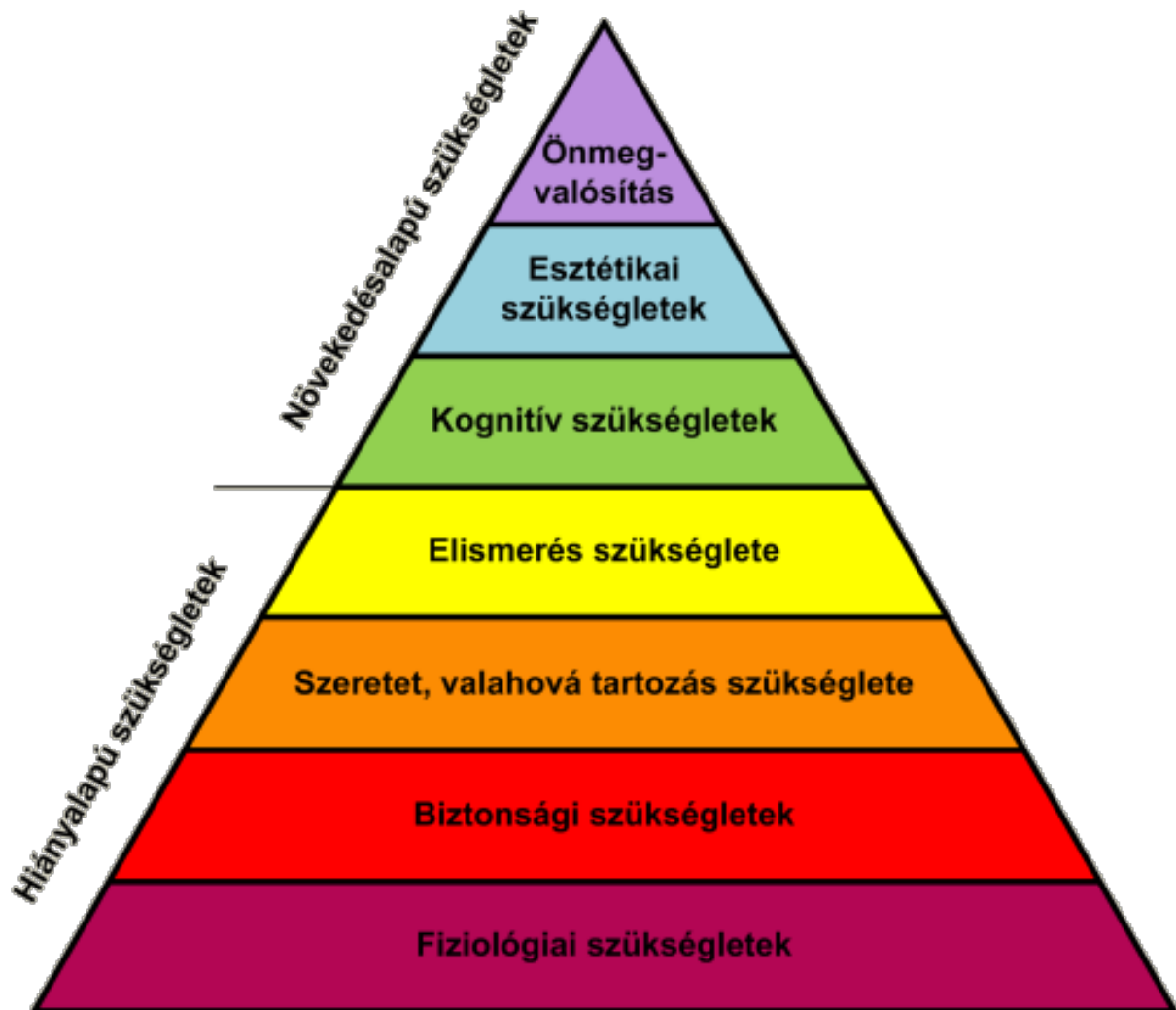
Személyes véleményem szerint az X és az Y elmélet megbélyegző és kirekesztő, ugyanakkor következetes. Ezt a gondolatomat arra alapozom, hogy előre beskatulyázza az embereket és ebből a helyzetükből nem, vagy csak nagyon nehezen engedi ki őket.

4.2 Az építkező

Abraham Maslow alkotta meg a róla elnevezett piramis ábrát. Douglas McGregor ezt felhasználva alkotta meg az X és az Y elméletét.

Maslow az emberi szükségleteket vette alapul és ezeket állította hierarchikus sorrendbe, ami alapján a motiváció folyamata meghatározható.

Hét szintet állapított meg, azokat két csoportra osztva. Az alapszinttől vizsgálva a negyedik szintig az ember alapvető vágyait fogalmazta meg, az ötödik szinttől a csúcsig a fejlődésre, többet akarásra, cselekvésre készítő tényezőket illesztette be.

Hogy ezek a vezetési és szervezési elméletek helyrajzilag hol és az élet mely területein alkalmazhatók a világban, azt a társadalmi és ipari fejlődés határozza meg.

A vezetés- és szervezéselmélet tudományának alaptézise a kiválasztás, a képzés, a hatékonyság, az ellenőrzés és az elemzés folyamata.

5 A szakmai lét igazolása

A Terrorelhárítási Központ egy viszonylag újnak számító kezdeményezés. Ez az új, különféle szakirányú egységek feladataival bővített alakulat egy rendőri szervezet. Ahogy a Készenléti Rendőrség is az. Fő kompetenciájuk az alapvető rendőri feladatok.

A rendőrséget szabályozó jogszabályok és a “rendőri szemlélet” tükrében alternatív vezetői magatartások megismerésével bővíthetjük a lexikális tudásunkat, hogy gondolati síkon elemezhető legyen az a fajta speciális szakmaiság, munkamorál, ami a személyvédelem szerint a biztonságot garantálja.

A hazai és a nemzetközi történelemben is sajnos számtalan szomorú példát találunk egy megfelelően képzett, fejlett és fejlődésre képes személyvédelemi alakulat létjogosultságára. Ahogy a világ fejlődik, úgy van szükség a fejlettebb technikákra, taktikára, ezáltal újabb, de legalábbis más vezetői gondolkodásra a hatékonyabb feladatvégrehajtás érdekében. Ugyan most két élet ellenes merényletet mutatok be, de vannak banális hibákból eredő tragédiák is, amiknek az eredménye ugyanennyire súlyos tud lenni. A személyvédelem ezek kiküszöbölése, megelőzése miatt létezik.

5.1 Elsőként Ronald Reagan egyszerűnek indult programját említem meg.

„Drágám, elfelejtettem elhajolni”

- mondta a kórházban egy hordágyon fekvő Ronald Reagan amerikai elnök a feleségét meglátva negyvenegy évvel ezelőtt, miután 1981. március 30-án merényletet kíséreltek meg ellene. Az akkor 70 éves Reagant eltalálta az egyik lövedék, ami áthatolt a tüdején, és néhány centire a szívétől állt meg.

Ő volt az első hivatalban lévő elnök, aki megsérült, de túlélte egy merényletet, ami után kiugró népszerűsége is hozzájárult ahhoz, hogy átmentek a kongresszusban a gazdasági intézkedései, végül pedig az Egyesült Államok egyik legnagyobb hatású elnökeként zárta második ciklusát. Először azt hitte, a bordája tört el.

A merénylet idején azonban az ismert színészből lett kaliforniai kormányzó, majd republikánus elnök még csak 69 nappal járt beiktatása után. Washingtonban, a Fehér Háztól nem messze lévő Hilton hotelben tartott beszédet a legnagyobb amerikai szakszervezeti szövetség előtt.

Önéletrajzi könyvében később arról írt, hogy előtte és utána is többször golyóálló mellényt viselt az öltönye alatt, de aznap valamiért ezt nem tartották szükségesnek, mivel csak néhány tíz métert kellett megtennie oda-vissza az épület és a páncélozott elnöki limuzin között.

Reagan és kísérete a hotel egyik oldalsó kijáratán ment ki a beszéde után, az elnök integetett az őt váró száznál több újságírónak és nézelődőnek. Közöttük vegyült el a 25 éves támadó is, aki kevesebb mint öt méterről adott le hat lövést, amivel Reaganen kívül három másik embert sebesített meg. Először James Brady fehér házi szóvivőt lőtte fejbe, egy Thomas Delahanty nevű rendőrt a nyakán, a merénylő és az elnöki limuzin közé ugró ügynököt, Tim McCarthyt pedig a mellkasán találta el.

Reagan később úgy emlékezett vissza, hogy hangos pukkanásokat hallott, amiket először petárdának gondolt. Aztán felgyorsultak az események, Jerry Parr, az elnököt védő Secret Service ügynökeinek vezetője hátulról megragadta, és a limuzinba lökte Reagan, akit aztán testével is próbált védeni.

Később kiderült, hogy az utolsó lövés a limuzinról megpattanva éppen ekkor találhatta el a karja alatt Reagant, mielőtt a lövöldözőt a biztonsági emberek lefegyverezve a falhoz szorították.

Az elnök azonban akkor csak annyit tudott, hogy éles fájdalmat érzett az oldalában, miután Parr belökte a kocsiba, majd pedig rávetette magát. Reagan először azt hitte, hogy egy bordája tört el, aztán azt vette észre, hogy egyszerűen nem kap elég levegőt. Először még a Fehér Házba indultak, de Parr villámgyorsan a George Washington Egyetemi Kórház felé irányította az elnöki limuzint, miután Reagan vért köhögött fel.

Saját lábán ment be a sürgősségre, az ápolónőknek elmondta, hogy nem tud rendesen lélegezni, majd összecuklottak a térdei. Noha közben a médiában ekkor még arról jelentek meg tévesen hírek, hogy az elnök nem sérült meg, Reagan sok vért vesztett, és súlyos volt az állapota. Egy hordágyra rakták, és akkor még azt hitte, hogy egy törött borda szúrhatta át a tüdejét, csak fokozatosan tudta meg, hogy valójában mi történt.

Noha mindenki nagyon aggódott érte, a különböző beszámolók szerint Reagan a helyzet súlyossága ellenére is kedélyesen beszélgetett. A már idézett mondattal fogadta Nancy Reagan first ladyt, utalva ezzel Jack Dempsey nehézsúlyú bokszoló 1926-os veresége után elmondott szállóigéjére. Aztán még a műtőbe szállítása előtt is oldotta a feszültséget, amikor odaszólt az orvosoknak: „Remélem, mind republikánusok.” Önéletrajzi könyve szerint az egyik orvos azzal válaszolt, hogy aznap mind azok.

A műtét két órán át tartott, kivették a lövedéket, és elállították a vérzést. Az operációt ugyan altatásban végezték, ennek ellenére az elnöki jogköröket nem ruházták át hivatalosan George H. W. Bush alelnökre. Ez később sem merült fel, a Fehér Ház végig azt próbálta kommunikálni, hogy Reagan a kórházból is dolgozik, a műtét másnapján alá is írt egy törvényt a kórházi ágyából.

Az elfogott támadóról közben kiderült, hogy nem politikai indíttatásból próbálta meg végrehajtani a merényletkísérletet, és korábban sokáig nem is Reagan volt csak a célpontja. A támadás idején 25 éves John Hinckley kifejezetten jómódú családban született Oklahomában, később átköltöztek Texasba szüleivel. Már fiatal korában mentális betegség jelei jelentkeztek

nála, Martin Scorsese 1976-ban bemutatott Taxisofőr című filmjének megnézése után pedig megszállottá vált.

Hinckley mindenáron meg akart ismerkedni a filmben még 12 évesen szereplő Jodie Fosterrel, akinek leveleket írogatott, követni is kezdte, majd pedig elhatározta, hogy egy merénnyel szerez magának ismertséget, és hívja fel magára a színésznő figyelmét. Az 1980-as elnökválasztási kampány alatt az akkori elnök Jimmy Carter rendezvényeire próbált eljutni, egyszer pedig őrizetbe is vették a nashville-i reptéren, mert három lőfegyvert találtak nála.

5.2 Egy befolyásos politikus tragédiája

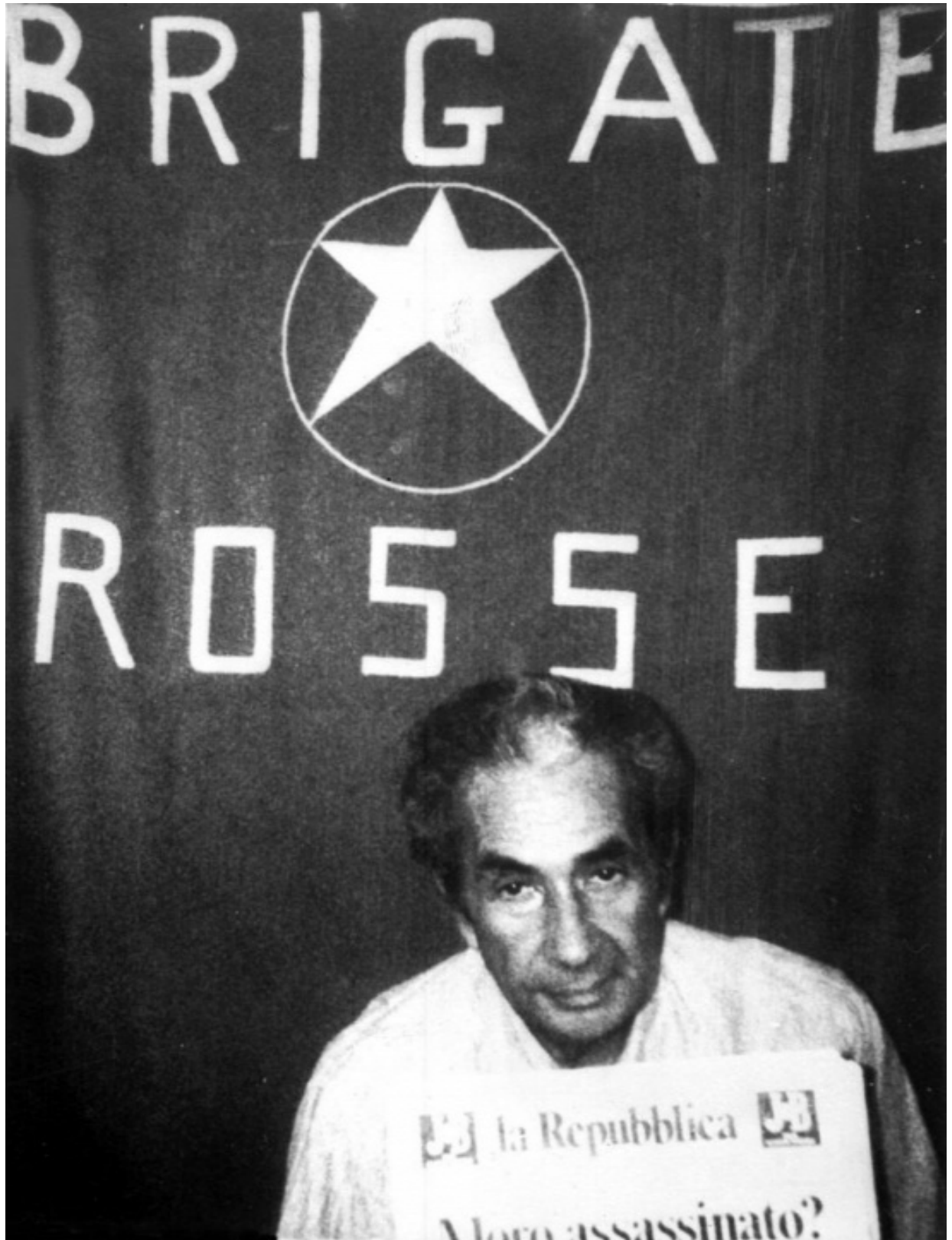
Aldo Moro volt olasz miniszterelnököt 1978. március 16-án rabolták el Rómában: a politikus öt testőrért agyonlőtték, őt pedig pisztollyal kényszerítették, hogy szálljon ki az őt szállító gépkocsiból. Mindez a reggeli csúcsforgalom idején történt, egy kávézó közelében.

Az emberrablók úgy állították meg Aldo Moro személygépjárművét, hogy a jármű előtt haladó fehér Fiat hirtelen fékezett, a politikust szállító autó pedig belerohant. Ahogy megállt a gépjármű, a közelben rejtőzködő fegyveresek lerohanták Aldo Moro testőreit.

A hatóságok szerint az emberrablást 12 ember követte el, s a rendőrök annak ellenére nem fogták el a merénylőket, hogy rövid idő alatt útakadályokkal zárták le az olasz fővárosból kivezető utakat, és helikopterekkel figyelték az egész területet.

Néhány órával az emberrablás után jelentkeztek a Vörös Brigádok (Brigate Rosse) nevű szélsőbaloldali terrorszervezet emberei, és közölték, hogy ők fogták el a 61 éves kereszténydemokrata politikust. „Elraboltuk Aldo Morót.

Ő az első áldozatunk, folytatni fogjuk, és az állam szívét célozzuk” – mondta a terrorszervezet embere, majd ismertette a szervezet követeléseit: függesszék fel a Vörös Brigádokhoz tartozó Renato Curcio és 14 társa milánói perét, s a hatóságok engedjék el a terrorizmussal vádolt aktivistákat. A merényletnek volt szovjet szála is: a terroristák által használt fegyverek egy része ritkán használt szovjet fegyvertípusok közül került ki. Az 1976-ig miniszterelnökként szolgáló Aldo Morót 55 napig tartották fogva a terroristák, s végül a meggyilkolt politikus holttestét egy Róma belvárosában parkoló gépjármű csomagtartójában találták meg.

A család annyira elégedetlen volt az olasz hatóságok tevékenységével, hogy nem egyeztek bele abba, hogy a politikusnak állami temetést rendezzenek.

A mai napig tartják magukat azok a nézetek, amelyek szerint az olasz politikai elitben sokan voltak olyanok, akik örültek annak, hogy eltűnt a színről a tehetséges és népszerű politikus.

5.3 A következmény

Ahogy már rávilágítottam, a személyvédelem egy speciális, egymásra épülő összetett és önmagában egy rendkívül költséges tevékenység. Talán ez is az egyik oka, hogy hosszú évtizedekre visszamenőleg, a mai napig próbálják a személyvédelmet valamelyik rendőrségi ágazatba integrálni.

Milyen vezetői modell szükséges a személyvédelem irányításához egy több feladatot ellátó állami rendvédelmi szerv élén, az is egy összetett kérdés. A felsővezető egyszemélyi felelőse mindennek. Egyidőben felelős saját magáért és a beosztott állományért. Felelős a saját maga és a beosztott állománya elvégzett munkájáért. Az elért eredményért, a fejlődésért és a sikertelenségért is viselnie kell a felelősség terhét. Egyaránt felelős a feletteseinek és a beosztottjaiért.

Akkor sikeres egy ilyen szervezet élén szolgáló vezető, ha bármely szakmai csoportról legyen szó, azt sikeresen integrálta a már meglévő szervezetbe. A sikeresség fokát mutatja még a beosztottjai felől érkező elismertség, valamint, ha az általa kiosztott feladatokat az állománya a meghatározott módon és időkereten belül, meghatározott létszám és eszközpark felhasználásával eredményesen végrehajtja. Ezeket a megállapításokat igazolni szükséges, de ahogy már volt róla szó, ebben a szakmában nincs objektíven mérhető végeredmény. A szubjektív érzete azonban nem helytálló, hiszen a sikerességet mérni csak a beosztottak sikerén lehet és kizárólag más, esetleg kívülálló résztvevőkön keresztül. Ez olyan tényállás, akkora létszám bevonásával lehetséges csak, ami objektívvé teszi az eredményesség ellenőrzésének folyamatát.

A sikeresnek gondolt döntés- és cselekvés sorozat is abszolút nézőpont kérdése. Reagan esetében a támadó és a biztonsági szolgálat is ugyanarról az eseményről ugyanazt mondta, csak az előjel volt más. Nem sikerült megölni. A támadó szempontjából egyértelműen sikertelen volt a cselekményének eredménye, de a biztonsági szolgálat szempontjai szerint is sikertelen volt a biztosítás, mert volt halálos áldozat és a védett személy is életveszélyesen megsérült. A biztonsági szolgálat (Secret Service) vezetői gyors helyzetértékelés után azonnali döntésekkel módosították a védelmi protokollt.

Aldo Moro valószínűleg minden nap ugyanazon az útvonalon közlekedett, nem volt nehéz kitalálni, hogy merre járhat egy adott időpontban. Kicsit csodálkozom is, hogy történhetett ez meg mikor az olasz szervezett bűnözői szervezet, másnéven a maffia rendszeresen továbbképzésre kényszerítette az olasz rendvédelmi hatóságokat.

Miután megtörtént az ötvenöt nappal később végzetes tragédiával befejeződő emberrablás, én a továbbiakban a védett személyeknél azonnali döntésként az alapvető útvonalak rendszeres változtatását, illetve rendszeres útvonal ellenőrzéseket rendeltem volna el. Még számos elengedhetetlen intézkedést sorolhatnék, de a tényeken az már nem változtat.

6 A személyvédelem, mint specialista.

A személyvédelem egy külön szakma, amit nem lehet egy kalap alá venni sem a közrendvédelmi, sem a nyomozati, sem a műveleti (kommandós) egységekkel. Viszont a rendőrség imént felsorolt egységeinek támogatása nélkül önmagában a személyvédelem nem működőképes, nem tudja a biztonságot garantálni. Adott esetben ezek az egységek biztosítják a másod,- harmadvonalas biztonsági gyűrűt a védett személy körül, más esetben a háttérben végzett munkájukra van szükség.

Szakmailag nézve a rendőrség támogató, nem végrehajtó. A Kormányőrség rendőrségbe történő integrálásával, először az ORFK Köztársasági Őrezred, majd később Köztársasági Őrezred, de legfőképp a Készenléti Rendőrségbe és a Terrorelhárítási Központba helyezésével az eddigi vezetői magatartásformák közé a coaching vezetői magatartást is igénylő, vagy inkább engedélyező helyzetbe kerültek a szervezeti egységek parancsnokai, hogy az a fajta szakmaiság, munkamorál és profizmus, ami az összes szakma-specifikus egységtől elvárt és elvárható megmaradjon és fejleszthető legyen.

6.1 Mit értek ez alatt?

Az állami személyvédelem a mindenkorai jogszabályokban meghatározott személyek és létesítmények védelmét látja el.

A védett személyek többsége közjogi méltóság, és / vagy politikus, vagy eseti lehetőségként egyéb fenyegetett személy, akinek a védelmét a belügyminiszter elrendelte.

Ezeket a hivatalokat betöltő emberek és családtagjaik (pl. miniszterelnök, államfő, alkotmánybíróság elnöke, stb...) inkább civil kommunikációval és látásmóddal bírnak, tehát, ugyan stratégiák, mégsem rendőrségi, vagy katonai szemlélettel tekintenek a világra. Nagyon fontos megemlíteni az ehhez a beosztáshoz tartozó kabinetet, titkárságot, amin keresztül (is) történnek a különböző szakmai egyeztetések.

A mindennapi kommunikációban is fontos, hogy számukra érthető módon fogalmazzuk meg az aktuális teendőket, kéréseket, feladatokat és egyéb szükséges információkat. A személyvédelmi szakember külső megjelenésében, látható stílusában, gesztikulációjában, mimikájában is más fegyelmet kell, hogy betartson, mint ami az egyéb rendőrségi feladatokat teljesítő egységektől elvárt és megkövetelt.

Példaként említek egy nem is oly ritka esetet. A védett személy, esetleg a családtagja által megfogalmazott felvetés vagy kérés sokszor komoly fejtörést tud okozni. Pedig lehet, hogy az ő szemükben csak egy apróságról van szó.

A védett személy mellé beül a szolgálati gépjárműbe a barátja, akivel közös programjuk volt. A védett személy megkéri a biztosítást végrehajtó állományt, hogy vigyük utánuk a barátja gépjárművét, aki a célhoz érkezve azzal megy tovább. Szolgálatban lévő rendőrként nem vagyunk jogosultak magángépjárművet vezetni, pláne külföldi hatósági jelzéssel ellátottat nem. Ez csak egy a számtalan, naponta többször felmerülő feladatok közül, amit muszáj improvizálva, azonnal megoldani. Ezt a fajta rugalmasságot egyetlen rendőrségi, katonai egység sem tudja garantálni.

6.2 A coaching szemlélet

A coaching szemléletet képviselő vezető a gyorsan változó, kiszámíthatatlan és váratlan eseményekre, helyzetekre azonnali és önálló megítélőképességgel és cselekvőképességgel történő feladatvégrehajtást vár el az egyéntől és az egész egységtől egyaránt.

Mivel ez a helyzet közvetlenül a feladat végrehajtásánál jelentkezik, ezért nem az egész szervezetet vezető parancsnokra értendő, hanem inkább a napi szolgálatot ellátó személyvédelmi egységekre.

Ehhez megint csak elengedhetetlen a kiválasztás és a képzés menetének fontossága és nyomon követése, az egyéni kompetenciák pontos meghatározása. A parancsnoknak pontosan kell tudnia, mivel és hogyan motiválhatja a beosztottjait, hogy ezekben a váratlan és gyorsan változó helyzetekben a legjobban teljesítsenek.

7 Képzés és rugalmasság, avagy az autokrata meghasonul.

A képzés maga minden szakma alapja és minden szakmaiság csúcsa.

A személyvédelmi szakember-jelöltek számára a szakmai képzés fajtája, létének minősége megköveteli a határozott vezetői magatartást.

Szakmailag indokolatlan és végeredményét tekintve mind az energiaráfordítás, mind az anyagi költség szempontjából fölösleges, hogy a képzést irányító parancsnok az autokrata vezetői magatartáson kívül más módszert is alkalmazzon.

Mivel szakirányú képzésről van szó, alapjaiban fontos, hogy már a képzendő állomány kiválasztása is a cél szakterület szempontjai alapján történjen. A kiválasztás, a képzés és a vizsgáztatás (tehát a teljes oktatási folyamat) végrehajtása szakoktatói, pontosabban hosszú szakmai előéleti tapasztalattal rendelkező kiképzői feladat,- és munkakör. Az érintett szakmai alakulat rendelkezik azzal a tudással, hogy milyen oktatási tematika alapján lehetséges és érdemes a leghatékonyabb módon átadni a szakma fortélyait. Amennyiben ezt a tantervi tematikát más szemléletű és más szakterületen tapasztalatot szerző oktatói csoport állítja össze, a valóban érdemi oktatást nyújtani tudó, a cél szakterület kiképzői nem képesek hatékonyan oktatni. Már egy fő képzése is magas költséggel jár, nem beszélve 6-8 oktatandó személyről. Számításba kell venni, hogy a több hónapos képzési idő alatt a képzendő állomány tagjait az eredeti szolgálati helyükön helyettesíteni kell.

Ennek következménye, hogy

- Az előírt munkaidő-kereten felüli munkaóra keletkezhet.
- Az oktatás alatt felhasználandó anyagok, eszközök költsége.
- Az oktatók munkaidejének költsége.
- Az oktatók helyett napi szolgálatot adó állomány munkaórája az eredeti szolgálati helyükön.

Ez csak pár példa a képzendő állományra fordítandó költség összetételéről.

Ez a rendőrség minden területére, azon belül a személyvédelem minden egységére értendő, de különösen a biztonsági gépjárművezetőkre. Íróasztal mögött nem lehet megtanulni sem járművet vezetni, sem közlekedni.

Fontos megemlíteni, hogy ebben a rendszerben a szaktanfolyamon rosszul teljesítő személyek szakmailag nagyon nehezen tudnak majd beilleszkedni a rutinosabb kollégák közé, hiszen bármely képzés lényege, hogy az érintett szakmára, speciális részletekre, taktikákra készítsen fel. A képzés maga határozott elvek alapján történik, mégis a későbbi feladatok végrehajtásához szükséges önállóságra készít fel.

A határozott elvek mentén csak határozott vezetői magatartással lehet haladni.

Az autokrata vezetői magatartással érhető el, hogy a képzendő állomány hozzászokjon a később, munkában jelentkező stresszfajtákhoz, ezáltal eleve ne annak élje meg. És miért írtam, hogy az autokrata meghasonul? Mert úgy kell az állomány képzését megformálni, hogy az egyéni döntési szabadságát fejleszti, miközben a feladatokat pontosan határozza meg, amiket időre, előre meghatározott módszerrel és eszközökkel kell végrehajtatni. El kell érni, hogy a képzendő állomány szakma iránti lojalitása és szeretete alakuljon ki, valamint találékonyságra és kiemelkedően magas képzettségre tegyenek szert.

A tudás nélküli végzettség csak statisztikailag javítja az állomány létszámát.

Visszafogni sokkal könnyebb és biztonságosabb valakit, mint bátorítani. Jóval egyszerűbb és biztonságosabb valakinek elmagyarázni, hogy „az úgy nem helyes, mert..., ne csináld”, mint bátorítani, hogy „hidd el, jó lesz úgy, bízz bennünk”. A leendő vezetőjének elvárása lesz ez vele szemben.

Legyen találékony, rátermett, határozott.

Magyarul az autokrata kiképző rémálma.

7.1 A tehetség hozománya a siker, de a tudás tartja meg

Tovább görgetve a gondolatot, a képzendő személyek számára ez a metodika később könnyebb beilleszkedést tehet lehetővé akár a vezetője szintjén, akár a kollégái között.

A kiválasztási folyamat is összetett feladat. Nem elég azt nézni, hogy alapból tehetséges és megfelelő képességekkel rendelkezik, kiválóan kezeli az eszközöket a jelentkező, emberi, stílusbeli tulajdonságok és személyiség alapján is vizsgálni kell.

Ha valaki bátrabb, vagányabb, az inkább előny, ha alázattal és egyfajta protokolláris kifinomultsággal is fel van vértezve. Természetesen a személyvédelmi szakma szempontjai szerint.

Szervezeti egység sikeres vezetőjeként a Maslow piramist alapul véve, annak alsó szegmenséből építkezve alternatív megoldásként a létszám jelentős növelése is lehet az egyik cél, hogy mindig legyen képezhető állomány, ennek hatásaként idővel munkára fogható, jól képzett szakemberek.

Szervezetten belül más szervezeti egységek, más kompetencia, más szemlélet, más parancsnoki elvárások és utasítások.

A kiképzés kezdetétől egyazon tematika alapján ugyanazt a taktikát sajátítja el mindenki, ráadásul ugyanabban a szellemiségben. Aztán a későbbi szakterület választása esetén közös a személyvédelmi taktika, közös a biztonsági gépjárművezetők közlekedés taktikája és közös a lö kézség fejlesztés. Ezek mellett elengedhetetlen a közös adminisztratív és gazdasági háttér. Muszáj tudni, hogy adott helyzetben mit fog csinálni a másik, ezért fontos, hogy ugyanazt az iskolát járjuk.

Egy személyvédelmi szakember kiképzése ugyanúgy éveket vesz igénybe, mint érettségi után az egyetem padosrait választó hallgatóé, hogy rendőrtiszt lehessen. Csak itt már nem az elméleten van a hangsúly, hanem a specifikus gyakorlati képzésen, majd idővel a mentor / mentorok által kontrollált terepen, “élesben” végrehajtott feladatokon, hogy a későbbiekben önálló személyvédelmi szakember lehessen. Bármely szakmai területről érkezik akár vezető, akár beosztott állomány, mindenkinek meg kell tanulnia bölcsen, méltósággal kezelni a helyzetet és a legjobb, leghatékonyabb módon integrálni magát a rendszerbe.

8 Alternatíva, egy hibrid rendszer elképzelése

Alternatív lehetőségként egyfajta hibrid megoldást tartok elképzelhetőnek, ahol a rendőrségi fegyelem és rendőrségi vagy katonai tapasztalat párosul a személyvédelmi szakember egyéni döntési szabadságával. A centralizált feladat végrehajtás helyett decentralizált irányítás, az egyéni döntési képességek fejlesztése, az egyéni felelősségvállalás elvárása és lehetőségének megadása.

Az egyéni szakmai kompetenciák különválasztása és a fiatal generációk ezen elvek alapján történő szocializálása. Ez nem azt jelenti, hogy például a személybiztosító nem ismeri, nem látja a biztonsági gépjárművezető szakmájának lényegét, nem elszigeteltségre értem, ellenkezőleg.

Mindenki a szakirányú feladatát sajátítsa el professzionálisan, de muszáj ismernie a kapcsolódó szakmai tevékenységek elvét, lényegét.

Az újonc állománynak a saját szakmai fejlesztése mellett közös taktikai gyakorlatokon kell részt venni. Például a lövészetén, vagy a biztonsági gépjárművezetők a személybiztosítók közterületi mozgást imitáló gyakorlata közben és a személybiztosítók is vegyenek részt a biztonsági gépjárművezetők közlekedés-taktikai foglalkozásán. Ezáltal a napi szolgálatot ellátó egységen belül sokkal nagyobb bizalom és szabadság alakul ki, ráadásul nagyban könnyíti még a rutin feladatok nehézségeit is, ami fokozza a biztosítás hatékonyságát.

Ebbe a hibrid rendszerbe beleérthető a speciális eszközpark kialakításának és igényének a megfogalmazása, vezetői döntési mechanizmusa. Mitől speciális? Ha csak a személyvédelemhez szükséges biztonsági gépjármű flotta bekerülési és fenntartási költségeit vesszük alapul, már az önmagában speciálissá teszi. De attól, hogy drága valami, még nem biztos, hogy megfelelő is. A biztonsági gépjárműveknek szakma specifikus műszaki kialakítással és felszereltséggel kell rendelkeznie. Nem attól lesz biztonsági személygépjármű egy autó, hogy drága és fényes.

A kiemelkedően magas költségeknek a lehetőségek keretén belül tartása és a szakmailag megfelelő kialakítás két ellentétes érdeket képvisel. Ezeknek az összehangolása komoly szakmai tapasztalatot igényel a beszerzést irányító parancsnoki testület részéről.

Ezzel elkezdődik egy „játék” a gondolatokkal és szavakkal, a vezetői magatartások széles spektrumát bejáró stílusokkal. Ez mind szükséges, hogy a végén mindannyian konstruktívan kezeljék a helyzetet és konszenzus jöjjön létre.

Ezekre utaltam, amikor alternatív megoldásnak egy hibrid rendszerre gondoltam.

Konszenzus és nem kompromisszum.

A kompromisszummal valaki vagy valami mindig sérül, mert lemondással jár. Ezzel szemben a konszenzussal elérhető egy olyan vezetői kultúra, ami akár szervezeti szinten is a fejlődésre és a biztonságra való törekvéssel párosul.... és még a káposzta is megmarad.

9 Konklúzió

A biztonságnak a társadalmi viszonyok, a technikai fejlődés és ehhez kapcsolódva a szükségszerű progresszív szemlélet szabja meg az árát. Ez az egész szervezet költségvetésével kapcsolatos megállapítás összefügghet a személyvédelmi szakma vezetői tevékenységeinek, - a szervezeti átalakulásnak tükrében foganatosított vezetői magatartásokra. Milyen és mennyi emberi erőforrást tart szükségesnek a feladat végrehajtásához. Milyen és mennyi eszközt biztosít az állománynak. Milyen célokat tűz ki és hogyan, kikkel ellenőrizteti azok teljesítését és minőségét.

Számos olyan nyitott kérdés maradt hátra, amikhez még talán meg sem született a hiteles megoldás.

Mindenesetre a rendőrség egy nagyon sokoldalú és sokszínű tevékenységet ellátó szervezet, amiben a vezetői feladatokhoz szükséges vezetői magatartások inkább a feladatokhoz idomulnak, illetve ezeknek a magatartásoknak az eredményességének a mérhetősége is ezeken a feladatokon keresztül történik.

Tehát, visszaulva a személyvédelem napi szolgálatában felhozott közlekedési példára, a parancsuralmi rendszerben is van olyan eset, ahol az autokrata, a demokratikus és a ráhagyó vezetői magatartás mellett a coaching vezetési stílusnak is juthat szerep legyen szó akár

leadership, akár manager személyiségű vezetőről. Igaz, a Rendőrség egészét nézve, főbb feladatait tekintve, ez csak szórványosan helytálló.

Egy szakdolgozat lényege az elkészítése, azon belül is a témaválasztás pontos értelmezése és megfogalmazása, majd összehasonlító elemzés útján az értékelése. Jelen esetben olyan témát választottam, aminek, ha az összehasonlító értékelését saját magam készítem el, akkor hiteltelen, hiszen gondolatokról, érzelmekről és nem kézzelfogható viselkedési formákról van szó. Ezt a gondolatmenetet és az ilyen típusú cselekedet sorozatot kizárólag mások szubjektív véleménye értékeli, ami az olvasottsági kör bővülésével válik objektív eredménnyé.

Kérdés még, hogy a személyvédelmi egységen belül szolgálatot teljesítő napi parancsnok az adott szituációban melyik vezetői magatartásformát válassza, hogy ennek saját személyes megítélése milyen mértékű felelősséget terhel rá. A személyvédelem a rendőrség keretein belül is egy speciális terület. Speciálisan képzett állományra és speciális végrehajtásra hangolva. A személybiztosító nem egyenlő a fegyveres biztonsági őrrrel, a biztonsági gépjárművezető pedig nem egyenlő a fegyveres kamionsofőrrel.

Itt, ha bárki az egységből nem megfelelően ítéli meg a helyzetét és a szerepét, valamint az ehhez szükséges magatartás formát, az nagyon komoly következménnyel járhat. Bizonyos esetekben a következmény az egész ország lakosságára is hatással lehet például egy előrehozott Országgyűlési Választások kiírása esetén. De ez már egy következő, Politikatudományból készült szakdolgozat témája...

10 Kedvcsináló

A személyvédelem egy hierarchikus munkakörnyezet, önmegvalósítást igénylő és mítoszokkal tarkított feladatkörrel.

Szakdolgozatomat kedvcsinálónak szánom a hosszú évek alatt összegyűjtött tapasztalataim alapján. Az alapjaiban konzervatív szemléletű fegyveres rendvédelmi szervezet keretén belül egy folyamatos változást igénylő, progresszív munkakörnyezetet teremtő egység vezetői döntéskényszereinek a leírása.

A gondolatmenetem egy tudományos nyelvezetet nélkülöző szakmai eszmefuttatás, mely történelmi áttekintéssel hitelesítve betekintést enged a személyvédelem titkos hétköznapijainak gondolkodásmódjába.

Rövid elemzése a szakmai vezetői magatartások változásainak és alternatíva az ehhez szükséges tanulható és szokható szemléletekről kívülállók számára érthetően tálalva.

11 Felhasznált irodalom és jogi források

Magyarország alaptörvénye (2011. április 25.)

- 2012. évi XXXVI. Törvény az Országgyűlésről

- 1994. évi XXXIV. Törvény a Rendőrségről

- 2010. évi CXLVII. Törvény egyes rendészeti tárgyú és az azokkal összefüggőtörvények módosításáról

- 160/1996. (XI. 05.) Korm. rendelet a védett személyek és a kijelölt létesítmények védelméről

- 329/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet a rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről

- 232/2010. (VIII. 19.) Korm. rendelet a Terrorelhárítási Központról

- 295/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet a terrorizmust elhárító szerv kijelöléséről és feladatai ellátásának részletes szabályairól

- 83/2015. (III. 31.) Korm. rendelet egyes kormányrendeleteknek a köztársasági elnök személyvédelmének ellátásával összefüggő módosításáról

- 120/2018. (VII. 04.) Korm. rendelet a védett személyek és a kijelölt létesítmények védelméről szóló, 160/1996. (XI. 05.) Korm. rendelet módosításáról

- 69/1997. (XII. 29.) BM rendelet a Köztársasági Őrezred feladatáról, hatásköréről és illetékességéről

- 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet a Rendőrség szolgálati szabályzatáról

- 31/2012. (VI. 28.) BM rendelet a Köztársasági Őrezred megszüntetésével és más rendészeti tárgyú szervezeti változásokkal összefüggésben egyes miniszteri rendeletek módosításáról

- 84/2012. (XII. 28.) BM rendelet az Országgyűlési Őrség szolgálati szabályzatáról

- 19/2013. (V. 17.) ORFK utasítás a Magyarország érdekei szempontjából különösen fontos személyek védelmének, a kijelölt létesítmények őrzésének rendőrségi feladatairól

- Az Országgyűlés Elnökének 6/2017. házelnöki rendelkezése az Országgyűlési Őrség Szervezeti és Működési Szabályzatáról

- A BM Kormányőrség ügyrendje (10-650/1972.)

-53/1990 BM utasítás a Belügyminisztérium szervezetéről és belső rendjéről

<https://nkerepo.uni->

[nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16118/Kepviselohazi,%20korona-](https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16118/Kepviselohazi,%20korona-%20es%20testorsegek.pdf;jsessionid=394F9727EFE10EF37215EFA4A31CBAC7?sequence=1)

[%20es%20testorsegek.pdf;jsessionid=394F9727EFE10EF37215EFA4A31CBAC7?sequence=1](https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16118/Kepviselohazi,%20korona-%20es%20testorsegek.pdf;jsessionid=394F9727EFE10EF37215EFA4A31CBAC7?sequence=1) (Letöltve: 2022. április 26.)

http://bmkszf.hu/dokumentum/2718/Rendvedelmi_szervek_es_alapfeladatok_Rendvedelmi_szervek.pdf (Letöltve: 2022. április 26.)

https://ntk.sze.hu/images/Kutatás/EFOP_II.%20Tanulmánykötet_2020.pdf (Letöltve: 2022. április 26.)

<https://leanszotar.hu/images/custom/maslow-piramis.png> (Letöltve: 2022. április 26.)

<https://telex.hu/kulfold/2021/03/30/reagan-merenylet-1981-evfordulo-usa-hinckley-elnok> (Letöltve:2022. április 26.)

https://hvg.hu/vilag/20180316_Negyven_eve_razta_meg_Olaszorszagot_Aldo_Moro_elrablas_a (Letöltve: 2022. április 26.)

<https://vezetofejlesztes.hu/coaching-szemleletu-vezetes/> (Letöltve: 2022. április 26.)

Dr. Piros Attila rendőr dandártábornok Vezetés- és Szervezéselmélet tantárgy órai jegyzetei

Dr. Dragon Sándor rendőr ezredes Vezetés- és Szervezéselmélet tantárgy órai jegyzetei

Belügyi Szemle 2022. márciusi száma